

GIÁO ÁN NGỮ VĂN LỚP 11

NGHĨA CỦA CÂU

I. MỤC TIÊU BÀI HỌC: giúp học sinh

- Nắm được những nội dung cơ bản về hai thành phần nghĩa của câu.
- Nhận ra và biết phân tích hai thành phần nghĩa của câu, diễn đạt được nội dung cần thiết của câu phù hợp với ngữ cảnh.

II. PHƯƠNG TIỆN DẠY HỌC: SGK, SGV

III. PHƯƠNG PHÁP DẠY HỌC: Đọc, phát vấn, diễn giảng.

IV. TIẾN TRÌNH TỔ CHỨC BÀI HỌC:

- Kiểm tra bài cũ:
- Nội dung bài học:

Hoạt động của GV&HS	Nội dung cần đạt
*HD1: Làm việc cá nhân/ nhóm Gv: Gọi học sinh đọc ngữ liệu - Hs trả lời câu hỏi a tr.6.TL nhóm - Hsinh trả lời câu hỏi b trang 6	I. Hai thành phần nghĩa của câu 1. Đọc ngữ liệu và trả lời câu hỏi - Ở cặp câu a1/a2 đều nói đến sự việc CP từng có một thời "<i>ao ước có 1 gia đình nho nhỏ</i>" nội dung câu a1 kèm theo sự đánh giá chưa chắc chắn về sự việc (<i>nhờ từ hình như</i>) còn Câu 2 đề cập đến sự việc như nó đã xảy ra. - Ở cặp b1/b2 đều đề cập đến sự việc người ta cũng bằng lòng (nếu tôi nói) câu b1 t/h sự đánh giá chủ quan của người nói về kết quả sự việc (sự việc có nhiều khả năng xảy ra) còn b2 chỉ đơn

Gv: Gọi hs sinh nhận xét, gv bổ sung. Gv: Nhận xét lại HD 2: Tìm hiểu nghĩa sự việc Gv: Gọi học sinh nêu khái niệm - Hs trả lời tại chỗ Gv: Em hãy phân biệt các kiểu câu biểu hiện nghĩa sự việc	thuần nói đến sự việc. → Hai câu trong mỗi cặp đều đề cập đến cùng 1 sự việc thái độ đánh giá sự việc của người nói khác nhau. 2. Nhận xét - Câu thường có hai thành phần nghĩa: Nghĩa SV, nghĩa TT - 2 nghĩa này luôn hoà quyện vào nhau ,nghĩa TT có thể biểu hiện riêng rẽ và tường minh bằng các từ ngữ TT (thành phần TT). Có trường hợp tách riêng từ ngữ TT thành 1 câu độc lập. Lúc đó câu chỉ có nghĩa TT, mà không có nghĩa sự việc và ngược lại. - Nghĩa TT là 1 loại nghĩa phức tạp, gồm nhiều khía cạnh: Sự nhìn nhận, đgiá của người nói đối với sự việc và thái độ, tình cảm của người nói đối với người nghe. II. Nghĩa sự việc 1. Khái niệm: Nghĩa sự việc của câu là thành phần nghĩa ứng với sự việc mà câu đề cập đến. Nghĩa SV còn được gọi là nghĩa mtả (hay nghĩa bhiện, nghĩa mđề) 2. Phân biệt câu biểu hiện nghĩa sự việc a. Đọc ngữ liệu b. Các kiểu câu biểu hiện nghĩa sự việc - <u>Câu biểu hiện hành động</u>: XTĐ cắt đặt đâu
--	--

- GV hướng dẫn HS tìm thêm một số câu biểu hiện nghĩa sự việc ở phần đọc văn. Gv: Gọi hs nhận xét giáo viên bổ sung HD 3: Gọi học sinh đọc ghi nhớ	vào đấy rồi mới xuống chỗ những người đi đưa (Vũ Trọng Phụng, Số đỏ) - <u>Câu biểu hiện trạng thái, tính chất, đặc điểm:</u> + Trời...tầng cao. (NK, Vịnh mùa thu) + Ngán...lại lại. (HXHương, Tự tình - Bài II) - <u>Câu biểu hiện quá trình:</u> + Lá...đưa vèo. (NKhuuyển, Câu cá mùa thu) - <u>Câu biểu hiện tư thế:</u> + Lom...vài chú. (Bà HTQ, Qua đèo ngang) + Giữa...trên một bà. (ND, Truyện Kiều) - <u>Câu biểu hiện sự tồn tại:</u> + Còn bạc, còn tiền, còn đệ tử Hết cơm, hết rượu, hết ông tôi. (NBK, Thói đời) + Ngoài song thỏ thẻ oanh vàng. (NDu, Tr.Kiều) - <u>Câu biểu hiện quan hệ:</u> + Đội Tảo là... trong làng (NCao, Chí Phèo) + Ngựa xe quần như nêm (NDu, Tr.Kiều) C. Nhận xét: SV trog t/tế kquan rất đa dạng. SV không phải chỉ là những sự kiện, htượng, những hoạt động có tính động, dbiến trog tgian và kgian, mà có thể gồm cả tr/thái tĩnh hay những qhệ giữa các svật. III. Ghi nhớ: Sách giáo khoa trang 8 IV. Luyện tập
--	---

HD 4: Hướng dẫn học sinh luyện tập TT1: Gọi hs đọc và làm bài tập 1 tr.9 Thảo luận nhóm - Giáo viên gợi ý - Giáo viên gợi ý	1. Bài tập 1 : - Phân tích sự việc từng câu thơ: Câu 1: Diễn tả hai SV (ao thu ...veo) đều là các trạng thái Câu 2: Một sự việc - đặc điểm (thuyền - bé) Câu 3: Một sự việc - quá trình (sóng - gợn) Câu 4: Một sự việc - quá trình (lá - đưa vào) Câu 5: Hai sự việc - trạng thái (tầng - lơ lửng) đặc điểm (trời - xanh ngắt) Câu 6: Hai sự việc Điểm (ngõ trúc - quanh co) Tr/thái (khách - vắng teo) Câu 7: Hai sự việc - tư thế (tựa gối, buông cần) C8: Một SV - hành động (đó là hoạt động cá - đớp)
---	---

IV. Củng cố, Dặn dò

- Mỗi câu gồm hai thành phần nghĩa
- Nghĩa sv là nghĩa ứng với sự việc được đề cập đến trong câu
- Học bài cũ
- Chuẩn bị làm bài viết số 5: Nghị luận văn học